ANANSI. WORLD FICTION este un imprint al Editurii Trei

ELENA
FERRANTE

Prietena mea genială

Copilăria
Adolescența

roman

Traducere din limba italiană de
Cerasela Barbone

3
TREI

EDITORI:
Silviu Dragomir
Magdalena Mărculescu
Vasile Dem Zamfirescu

DIRECTOR EDITORIAL ANANSI. WORLD FICTION:
Bogdan-Alexandru Stănescu

REDACTARE:
Oana Duşmănescu

DESIGN:
Andrei Gamarţ

DIRECTOR PRODUCŢIE:
Cristian Claudiu Coban

DTP:
Mihaela Gavriloiu

CORECTURĂ:
Sînziana Doman
Maria Muşuroiu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
FERRANTE, ELENA
Prietena mea genială : copilăria, adolescența : roman / Elena Ferrante ; trad. din lb. italiană de Cerasela Barbone. - București : Editura Trei, 2024
ISBN 978-606-40-2405-3

I. Barbone, Cerasela (trad.)

821.131.1

Titlul original: *L'amica geniale*
Autor: Elena Ferrante

Copyright © 2011 by Edizioni e/o

Copyright © Editura Trei, 2024
pentru traducerea în limba română

O.P. 16, Ghişeul 1, C.P. 0490, Bucureşti
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
www.edituratrei.ro

ISBN:978-606-40-2405-3

DOMNUL:
Doar liber tu și-aici te-arată;
Celor ca tine ură nu le port.
Din spiritele de tăgadă
Cel mai ușor pe hâtru îl suport.
Slăbește lesne-a omului activitate,
Curând el vrea repaus absolut;
De-aceea soț să-i dau îmi e plăcut,
Ca, diavol, să ațâțe-n creativitate.

J.W. Goethe, *Faust.*[1]

1. Johann Wolfgang Goethe, *Faust. O tragedie*, traducere de Mihail Nemeș, Editura Paralela 45, Pitești, 2005 (n.tr.).

INDICE PERSONAJE

Familia Cerullo (familia cârpaciului):
Fernando Cerullo, cizmar.
Nunzia Cerullo, mama Lilei.
Raffaella Cerullo, toți îi spun *Lina*, *Lila* e doar pentru Elena.
Rino Cerullo, fratele mai mare al Lilei, cârpaci și el.
Rino se va numi și unul dintre fiii Lilei.
Alți copii.

Familia Greco (familia portarului):
Elena Greco, zisă *Lenuccia* sau *Lenù*. Prima născută, după ea vin *Peppe*, *Gianni* și *Elisa*.
Tatăl este portar la primărie.
Mama, casnică.

Familia Carracci (familia lui don Achille):
Don Achille Carracci, căpcăunul din povești.
Maria Carracci, soția lui don Achille.
Stefano Carracci, fiul lui don Achille, mezelar la mezelăria familiei.
Pinuccia și *Alfonso Carracci*, ceilalți doi fii ai lui don Achille.

Familia Peluso (familia tâmplarului):
Alfredo Peluso, tâmplar.
Giuseppina Peluso, soția lui Alfredo.
Pasquale Peluso, fiul cel mare al lui Alfredo și al Giuseppinei, zidar.
Carmela Peluso, care vrea să i se spună și *Carmen*, sora lui Pasquale, vânzătoare la mercerie.
Alți copii.

Familia Cappuccio (familia văduvei nebune):
Melina, o rudă a familiei Lilei, văduvă nebună.
Soțul Melinei, care descărca lăzi în piața de fructe și legume.
Ada Cappuccio, fiica Melinei.
Antonio Cappuccio, fratele ei, mecanic.
Alți copii.

Familia Sarratore (familia feroviarului-poet):
Donato Sarratore, controlor.
Lidia Sarratore, soția lui Donato.
Nino Sarratore, cel mai mare dintre cei cinci fii ai lui Donato și ai Lidiei.
Marisa Sarratore, fiica lui Donato și a Lidiei.
Pino, *Clelia* și *Ciro Sarratore*, fiii mai mici ai lui Donato și ai Lidiei.

Familia Scanno (familia vânzătorului de fructe):
Nicola Scanno, vânzător de fructe.
Assunta Scanno, soția lui Nicola.
Enzo Scanno, fiul lui Nicola și al Assuntei, și el vânzător de fructe.
Alți copii.

Familia Solara (familia proprietarului de cafenea cu același nume):
Silvio Solara, patronul cafenelei.
Manuela Solara, soția lui Silvio.
Marcello și *Michele Solara*, fiii lui Silvio și ai Manuelei.

Familia Spagnuolo (familia cofetarului):
Domnul Spagnuolo, cofetarul cafenelei Solara.
Rosa Spagnuolo, soția cofetarului.
Gigliola Spagnuolo, fata cofetarului.
Alți copii.

Gino, fiul farmacistului.

Profesorii:
Ferraro, învățător și bibliotecar.
Oliviero, învățătoare.
Gerace, profesor de gimnaziu.
Galiani, profesoară de liceu.

Nella Incardo, verișoara din Ischia a învățătoarei Oliviero.

Prolog

ȘTERGEREA URMELOR

1 .

Azi-dimineață m-a sunat Rino, am crezut că vrea din nou bani și m-am pregătit să-l refuz. Dar motivul telefonului era cu totul altul: mama lui era de negăsit.

— De când?

— De două săptămâni.

— Și abia acum îmi telefonezi?

Probabil că tonul i s-a părut ostil, deși nu eram nici furioasă, nici indignată, era în el doar o urmă de sarcasm. A încercat să protesteze, dar a făcut-o confuz, stânjenit, când în dialect, când în italiană. A zis că era convins că mama lui se plimba prin Napoli, ca de obicei.

— Chiar și noaptea?

— Știi cum e.

— Știu, dar ți se par normale două săptămâni de absență?

— Da. Tu n-ai văzut-o de mult, e mai rău: nu-i e somn niciodată, vine, pleacă, face ce vrea.

Oricum, în cele din urmă, se îngrijorase. Întrebase pe toată lumea, făcuse turul spitalelor, se dusese chiar și la poliție. Nimic, mama lui nu era nicăieri. Ce fiu bun: un bărbat voinic, spre patruzeci de ani, care n-a muncit niciodată în viața lui, ci a făcut doar trafic și risipă. Mi-am imaginat cu câtă grijă o căutase. Cu niciuna. N-avea creier și se iubea numai pe sine.

— Nu-i cumva la tine? m-a întrebat pe neașteptate.

Mama? Aici, la Torino? Cunoștea bine situația și vorbea doar ca să vorbească. El, da, era un mare călător, venise la mine acasă de cel puțin zece ori fără să fie invitat. Mama lui, pe care, în schimb, aș fi primit-o bucuroasă, nu plecase niciodată din Napoli în toată viața ei. I-am răspuns:

— Nu, nu e la mine.

— Ești sigură?

— Rino, te rog: ți-am spus că nu e.

— Și atunci unde s-a dus?

A început să plângă și l-am lăsat să-și manifeste disperarea, hohote care debutau prefăcute și continuau autentice. Când a terminat, i-am spus:

— Te rog, măcar de data asta comportă-te cum ar vrea ea: n-o căuta.

— Dar ce spui acolo?

— Spun ce-am spus. E inutil. Învață să trăiești singur și nu mă mai căuta nici pe mine.

Am închis.

2 .

Mama lui Rino se numește Raffaella Cerullo, dar toți i-au spus întotdeauna Lina. Eu nu, n-am folosit niciodată nici primul, nici al doilea nume. De mai bine de șaizeci de ani pentru mine e Lila. Dacă i-aș spune Lina sau Raffaella, așa, dintr-odată, ar crede că prietenia noastră s-a terminat.

Sunt cel puțin trei decenii de când îmi spune că vrea să dispară fără să lase nicio urmă și numai eu știu bine ce vrea să spună. N-a avut niciodată în minte vreo fugă, vreo schimbare de identitate, vreun vis să-și refacă viața în altă parte. Și nu s-a gândit niciodată la sinucidere, dezgustată de ideea că Rino va avea de-a face cu corpul ei și va fi obligat să se ocupe de asta. Scopul ei a fost mereu altul: își dorea să se volatilizeze; își dorea toate celulele dispersate; din ea nu trebuia să se mai găsească nimic. Și pentru că o cunosc bine, sau cel puțin cred că o cunosc, pun pariu că a găsit modalitatea de a nu lăsa în această lume nici măcar un fir de păr, nicăieri.

3 .

Zilele au trecut. Am verificat poșta electronică, m-am uitat în cutia poștală, dar fără speranță. Eu i-am scris foarte des ei, ea nu mi-a răspuns aproape niciodată: acesta a fost mereu obiceiul. Prefera telefonul sau pălăvrăgitul din nopțile lungi când mă duceam la Napoli.

Am deschis sertarele, cutiile din metal în care păstram tot felul de lucruri. Puține. Am aruncat multe chestii, în special pe cele care o priveau, iar ea știe asta. Am descoperit că n-am nimic de-al ei, o imagine, un bilețel, un cadouaș. Am fost eu însămi uimită. Era posibil ca în toți acești ani să nu-mi fi lăsat nimic de-al ei sau, mai rău, eu să nu fi vrut să păstrez ceva de-al ei? Era posibil.

L-am sunat eu pe Rino de data asta, am făcut-o fără niciun chef. Nu răspundea nici pe fix, nici pe mobil. M-a sunat pe seară, după placul lui. Cu vocea pe care-o avea încerca să-mi trezească un sentiment de milă.

— Am văzut că ai sunat. Ai vești?

— Nu. Dar tu?

— Niciuna.

A vorbit dezlânat. Voia să meargă la televiziune, la emisiunea care se ocupă cu persoanele dispărute, să facă un apel, să-i ceară iertare mamei lui pentru tot, s-o implore să se întoarcă.

Am ascultat răbdătoare, apoi l-am întrebat:

— Te-ai uitat în dulapul ei?

— Ca să ce?

Bineînțeles că nu-i venise în minte lucrul cel mai evident.

— Du-te să te uiți.

S-a dus și și-a dat seama că nu mai era nimic acolo, nici măcar o haină de-a mamei lui, nici de vară, nici de iarnă, doar umerașe vechi. L-am trimis să scotocească prin casă. Dispăruseră

pantofii. Dispăruseră puținele cărți. Dispăruseră toate fotografiile. Dispăruseră toate filmele foto. Dispăruse computerul ei, și vechile dischete care se foloseau odată, totul, orice lucru al experienței sale de vrăjitoare electronică care începuse să se descurce cu calculatoarele deja spre sfârșitul anilor șaizeci, pe vremea cartelelor perforate. Rino era uluit. I-am spus:

— Nu te grăbi, dar pe urmă sună-mă și spune-mi dacă ai găsit chiar și numai un ac cu gămălie care-i aparține.

M-a sunat a doua zi. Era foarte agitat.

— Nu e nimic.

— Nimic, nimic?

— Nu. S-a decupat din toate fotografiile în care apăream împreună, și din cele de când eram mic.

— Ai căutat bine?

— Peste tot.

— Și în pivniță?

— Ți-am zis peste tot. A dispărut până și cutia cu acte: ce știu eu, vechi certificate de naștere, contracte de telefonie, chitanțe. Ce înseamnă? A furat cineva tot? Ce caută? Ce vor de la mama și de la mine?

L-am încurajat, i-am spus să stea liniștit. Era improbabil ca cineva să vrea ceva, mai ales de la el.

— Pot să vin să stau o vreme la tine?

— Nu.

— Te rog, nu pot să dorm.

— Descurcă-te, Rino, nu știu ce să fac în legătură cu asta.

Am închis și, când a sunat din nou, n-am răspuns. M-am așezat la birou.

Lila, ca de obicei, vrea să exagereze, m-am gândit.

Exacerba peste măsură conceptul de urmă. Nu voia doar să dispară ea, acum, la șaizeci și șase de ani, ci și să șteargă toată viața pe care o lăsase în spate.

M-am simțit dintr-odată foarte furioasă.

Să vedem cine izbutește de data asta, mi-am zis. Am deschis computerul și am început să scriu fiecare detaliu al poveștii noastre, tot ce mi-am amintit.

Copilăria

POVESTEA LUI
DON ACHILLE